

DOI: 10.5281/zenodo.2594771

UDC Classification: 330.341.1

JEL Classification: O33

INNOVATIVE STRATEGIES AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES**ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

Svitlana V. Filyppova, Doctor of Economics, Professor
 Odessa National Polytechnic University, Odessa, Ukraine
 ORCID: 0000-0003-2245-3599
 Email: s.filyppova@gmail.com

Valentyna A. Saadzhan
 Odessa National Polytechnic University, Odessa, Ukraine
 ResearcherID: H-8679-2018
 ORCID: 0000-0002-3371-6756
 Email: Pusya54@ukr.net

Valentina Yu. Vasileva
 Odessa National Polytechnic University, Odessa, Ukraine
 ORCID: 0000-0002-6417-7986
 Email: v.y.vasileva7@gmail.com
 Recieved: 05.02.2018

Філіппова С.В., Сааджан В.А., Васильєва В.Ю. Інноваційні стратегії та інноваційні технології. Науково-методична стаття.

В ході проведених досліджень: дано визначення «інноваційний потенціал»; узагальнені нормативно-правові акти, що регулюють інноваційну діяльність; виявлена тенденція до зниження активності інноваційної діяльності в Україні; розглянуто зарубіжний досвід і роль інноваційних стратегій в підвищенні конкурентоспроможності продукції, підприємств, країни в цілому; певні позитивні і негативні фактори, що впливають на розвиток інноваційного процесу в Україні. На основі аналізу досвіду економічно розвинених країн запропоновано напрями реалізації системи трансферту технологій для забезпечення інноваційних стратегій вітчизняних підприємств. На прикладі впровадження інновацій енергоощадних технологій виявлені проблеми, з якими стикаються підприємці інноватори при реалізації інноваційних проектів та запропоновано заходи з регулювання і підтримки зацікавленості підприємців, займатися розробками і впровадженням інновацій.

Ключові слова: стратегія, інновації, рейтинг, конкурентоспроможність, фінансування, трансферт технологій, фактори, регулювання

Filyppova S.V., Saadzhan V.A., Vasileva V.Yu. Innovative strategies and innovative technologies. Scientific and methodical article.

In the course of the research: the definition of "innovation potential" is given; normative and legal acts regulating innovative activity are summarized; the tendency to decrease in activity of innovative activity in Ukraine is revealed; foreign experience and the role of innovative strategies in increasing the competitiveness of products, enterprises, the country as a whole; Positive and negative factors influencing the development of the innovation process in Ukraine were identified. Based on the analysis of the experience of the leading economically developed countries, the directions of implementing the technology transfer system for providing innovative strategies of domestic enterprises are proposed. The example of introducing innovations energy saving technologies identified the problems faced by entrepreneurs innovators in the implementation of innovative projects and proposed measures to regulate and maintain the interest of entrepreneurs, engage in the development and implementation of innovations.

Keywords: strategi, innovations, rating, rivals, proprietorship, transfer of technologies, factoring, regulation

В сучасних умовах політико-економічної нестабільності і посилення конкуренції українські підприємства знаходяться в стані пошуку ефективності діяльності і в забезпеченні подальшого свого розвитку. Розвиток світової економіки доводить – інновації – один з найважливіших інструментів сприяє підвищенню конкурентоспроможності, економічного зростання, як промислових підприємств, так і соціально-економічному розвитку держави. Країни, які очолюють рейтинг країн-новаторів є і найбільш конкурентоспроможними. Так, згідно з доповідями «Глобальний інноваційний індекс 2016-2017 рр.», опублікованим Корнельського університету, школою бізнесу INSEAD і Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ), очолили рейтинг країни-новатори:

- в 2016 р – Швейцарія, Швеція, Великобританія, США, Фінляндія і Сінгапур;
- в 2017р. – Швейцарія, Швеція, Нідерланди, США, Великобританія, Данія, Сінгапур, Фінляндія, Німеччина [1-5].

Розвиток інновацій забезпечує цим країнам і найвищий рейтинг конкурентоспроможності.

У той же час інноваційна діяльність українських підприємств характеризується досить низьким інноваційним рівнем розвитку з різних причин і проблем, як макроекономічного, так і

мікроекономічного характеру. Результати проведених міжнародних рейтингів показали недостатній рівень інноваційних процесів, що відбуваються в Україні. Це підтверджено доповіддю «Глобальний інноваційний індекс 2017р.», де згідно їх оцінки:

— Україна займає 50-е місце (Естонія – 25, Латвія – 33, Литва – 40, Росія – 45, Молдова – 54, Вірменія – 59, Білорусія – 88).

За даними Всесвітнього економічного форуму 2017р. (World Economic Forum, WEF) за конкурентоспроможністю Україна опустилася на 85-е місце проти 79-го місця в 2015р. (Естонія – 30, Литва – 36, Росія – 43, Латвія – 49, Вірменія – 79, Молдова – 100.) [2, 3].

Підйом економіки України бачиться через інновації та інноваційний розвиток. Застосування інноваційних технологічних процесів, розробка і впровадження інноваційних видів продукції, використовуючи свої можливості і потенційні переваги – все це може послужити поштовхом для економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Економічний розвиток України не представляється можливим без інтенсивного підвищення конкурентоспроможності українських підприємств і виведення їх продукції на світовий ринок, що може бути забезпечено тільки науково-дослідними і опитне конструкторськими розробками, впровадженням інноваційних технологій у взаємодії з міжнародним співробітництвом.

Дослідження, теоретичних і методологічних підходів до формування інноваційної стратегії, знайшли відображення в роботах таких вчених як: В.М. Аньшина, А.В. Гринева, В.М. Головія, В.Н. Гуніна, Н.Ю. Круглової, Н.В. Краснокутської, І.М. Петровіча, Б. Санто, Б. Твісса і ін. Питанням стимулювання інноваційної активності підприємств присвячені роботи: А.В. Бірюкової, В.П. Вішневського, З.С. Варналія, С.В. Захаріна, Ю.Б. Іванова, А.В. Крутських, В.Н. Мельніка, Д.Н. Серебрянської і ін.

Однак, незважаючи на вагомість в Україні, теоретичних і методологічних досліджень в області інновацій, залишається дискусійним поняття інноваційний потенціал, а також проблеми, пов'язані з формуванням і підтримкою інноваційного розвитку на практиці.

Метою статті є дослідження: поняття інноваційний потенціал і держрегулюванням інноваційних процесів в Україні та передових країнах, систематизація факторів, що впливають на розвиток інноваційних процесів в Україні, стратегій трансферу інноваційних технологій, проблем пов'язаних з впровадженням інновацій на практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження

Розвиток економіки на інноваційній основі досить складне завдання, що вимагає як використання системи стратегічного управління для випуску конкурентоспроможної продукції і забезпечення ефективного розвитку в довгостроковій перспективі, так і стимулювання цього процесу, що вимагає вирішення низки проблем виникають при формуванні та впровадженні інноваційної стратегії підприємства

Інноваційна стратегія повинна базуватися на певній оцінці інноваційного потенціалу і здійснюватися за чітко визначеними напрямками або критеріям. Якщо говорити про управління інноваційним потенціалом, то воно повинно забезпечувати реагування на сигнали навколишнього середовища, шляхом оптимального використання залучення наявних ресурсів і можливостей. Головним фактором у виборі інноваційної стратегії є стан, в якому знаходиться інноваційний потенціал підприємства.

Постійні інновації в процесі виробництва товарів і послуг – обов'язкова умова розвитку або навіть виживання підприємства в умовах жорсткої конкуренції. Розробка інноваційної стратегії підприємства залежить від багатьох факторів, але ключовим і найголовнішим є інноваційний потенціал. Підходів до визначення поняття інноваційний потенціал існує чимало, що свідчить про неоднозначність і різноманітність. Згідно з економічною енциклопедією інноваційний потенціал визначається як сукупність кадрових, матеріально-технічних, інформаційних і організаційних ресурсів, призначених для вирішення поставлених перед суспільством завдань науково-технічного розвитку.

Головій В.М. вважає, що інноваційний потенціал представляється єдністю трьох його складових:

- ресурсний рівень (ресурсний потенціал) – сукупність ресурсів, що використовуються в певних соціально-економічних формах для виробництва інноваційної продукції, що задовольняє суспільні потреби; впорядкована їх система в натуральному і вартісному вираженні, використовуваних для створення матеріально-технічної бази інноваційного середовища;
- результативний рівень – результат реалізації наявних можливостей;
- внутрішній рівень – здатність ефективно перетворювати ресурси на інноваційний продукт, які співіснують, взаємно припускають і обумовлюють одна одну і виявляються у використанні як одне ціле [6].

Краснокутська Н.В. виділяє наступні чотири підходи в тлумаченні інноваційного потенціалу:

- сукупності різних видів ресурсів, необхідних для здійснення інноваційної діяльності підприємства;
- ступінь готовності підприємства виконати поставлені цілі в області інноваційного розвитку;
- здатність підприємства розробляти і реалізовувати інноваційні проекти;
- сукупність можливостей підприємства в інноваційній діяльності [7].

Для визначення інноваційного потенціалу підприємства розглядають параметри, що зумовлюють систему внутрішніх економічних можливостей у взаємодії з факторами зовнішнього середовища.

Система внутрішніх економічних можливостей повинна ґрунтуватися на таких параметрах як:

- галузева приналежність підприємства та її взаємопроникнення з іншими галузями (розгляд синергетичного ефекту);
- форма власності підприємства;
- розмір підприємства;
- організаційна структура і спосіб управління підприємством;
- показників, що характеризують внутрішні ресурси (фінансове становище, можливості залучення фінансових ресурсів, науково-технічний потенціал, виробничий потенціал, інтелектуальний потенціал).

Таким чином, при формуванні інноваційної стратегії підприємства, інноваційний потенціал – це можливість впровадження інноваційної стратегії з певними фінансово-економічними можливостями підприємства у взаємодії з факторами зовнішнього середовища і насиченістю ринку необхідних рівнів ресурсів:

- фінансових (власних або можливість їх залучення на ринку капіталів);
- відповідної матеріально-технічною базою або можливістю її вдосконалення;
- трудових ресурсів відповідного професійного рівня;
- науково-технічних можливостей;
- отримання ліцензії на право виробництва інноваційного продукту;
- сприйняття ринком інноваційного продукту;
- рівня споживчого попиту;
- відповідних доходів споживачів;
- правове та законодавче забезпечення інноваційної діяльності в особі держави.

Ефективність розвитку інноваційних процесів в ряді західних і південно-східних країн послужило поштовхом для дослідження і розгляду методів і способів забезпечення привабливих умов і залучення підприємств та інших суб'єктів до науково-дослідницької та інноваційної діяльності в Україні.

У багатьох країнах, у тому числі Україні широко застосовується механізм зменшення об'єкта оподаткування прибутку на витрати, що здійснюються в результаті науково-дослідницької діяльності. У цьому випадку витрати на науково-дослідну діяльність, капіталізовані у формі основних засобів і нематеріальних активів, відшкодовуються тільки за допомогою амортизаційних відрахувань. Однак такий спосіб віднесення витрат є не в момент їх виникнення, а має деяку тривалість в часі [8]. При використанні нематеріальних активів, відшкодування витрат ще більш ускладнене тим, що даний вид активу часто не має певного терміну корисного використання. У зв'язку з тимчасовим лагом по відшкодуванню витрат, на що проводяться науково-дослідні розробки і, отже, не істотним зменшенням оподаткованого прибутку такий механізм надання пільг виявився не досить ефективним. Тому в багатьох розвинених країнах були проведені зміни в системі оподаткування з урахуванням виявлених недоліків, пов'язаних з популяризацією та мотивацією проведення науково-дослідницької діяльності. Наприклад, в США в податковій системі передбачено 2 способи віднесення витрат (до витрат на науково-дослідницьку діяльність відносяться прямі і непрямі витрати, пов'язані із здійсненням наукового процесу при розробці нового або модернізованого продукту, технології і т.д.):

- списання витрат в період їх здійснення;
- розгляд витрат як відкладені і проведення розрахунку амортизаційних відрахувань протягом п'яти років з моменту отримання доходів від використання результатів досліджень.

Списання витрат в момент їх виникнення і ряд інших пільг, як показала практика, стало позитивним стимулом до проведення науково-дослідницької діяльності і розробці нововведень [9].

Так, в США оподатковуваний прибуток зменшувалася за рахунок віднесення витрат на проведення науково-дослідницької діяльності на валові витрати, а інтенсивність процесів, пов'язаних з науковими дослідженнями, зросла майже в 3 рази. Це доводить зацікавленість суб'єктів господарювання у проведенні наукових досліджень і є суттєвою підтримкою цього процесу з боку держави.

Ефективне державне регулювання науково-дослідницької діяльності по створенню інноваційних продуктів здійснюється не тільки в США, але і в Німеччині, Китаї, Японії та інших країнах. Так, в Німеччині розроблено програми не тільки з підтримки зацікавленості в проведенні науково-дослідної діяльності господарюючими суб'єктами, освітніми організаціями, а й здійснюється економічна підтримка споживачів інноваційних продуктів. Уряд Німеччини стимулює не тільки процес проведення досліджень, а весь ланцюжок:

«Наукові дослідження – розробка – впровадження – реалізація – споживання»,

що сприяє процесу реалізації для господарюючих суб'єктів, зростання їх доходів, а також мотивуючи для придбання цієї продукції безпосередньо споживачами, даючи поштовх для подальших наукових досліджень за рахунок створення спеціальних економічних умов.

Що стосується, методів державного регулювання науково-дослідницької діяльності в Японії, то вони принципово не відрізняються від методів, застосовуваних в інших розвинених країнах. Однак є характерні особливості, властиві тільки цій країні:

- цільовий розподіл фінансових ресурсів, що надаються приватними банками, і зосередження їх у пріоритетних галузях;
- сприяння підприємствам у придбанні передової іноземної технології;
- контроль над науково-технічним обміном із зарубіжними країнами [9].

Таким чином, в основу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств розвинених країн було покладено механізм її стимулювання, що передбачає надання спеціальних податкових пільг, що дозволило забезпечити відповідний темп зростання економіки цих країн за рахунок прийнятного з точки зору бюджетного наповнення механізму.

Регулювання інноваційної діяльності в Україні відображено в нормативно-правових актах:

- Закон України від 04.07.2002 № 40-1У «Про інноваційну діяльність»;
 - Закон України від 14.09.2006 р N 143-V "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій", який визначає правові, економічні, організаційні та фінансові засади регулювання діяльності у сфері трансферу технологій;
 - Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2008 № 447 «про затвердження Державної цільової економічної програми» Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009-2013 роки », Закон України від 25.06.2009 № 1563-1У «Про наукові парки», що сприяють функціонуванню та розвитку інноваційної інфраструктури в Україні;
 - Закон України від 08.09.2011 №3715-! У «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», який визначив пріоритетні напрямки інноваційної діяльності:
 - а) модернізація електростанцій, нові та відновлювані джерела енергії, новітні ресурсозберігаючі технології;
 - б) машинобудування і приладобудування як основа високотехнологічного оновлення всіх галузей виробництва, розвиток високоякісної металургії;
 - в) нанотехнології, мікроелектроніка, інформаційні технології, телекомунікації;
 - г) вдосконалення хімічних технологій, нові матеріали, розвиток біотехнологій;
 - д) високотехнологічний розвиток сільського господарства і переробної промисловості;
 - е) транспортні системи;
 - ж) будівництво і реконструкція;
 - з) охорона і оздоровлення людини та навколишнього середовища;
 - і) розвиток інноваційної культури суспільства;
 - к) виробництво засобів наземного транспорту, літальних апаратів, плавучих засобів і пов'язаних з транспортом пристроїв та обладнання, комплектуючих виробів, розробка та впровадження новітніх технологій для їх виготовлення;
 - Постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2011 № 1396 «Про утворення Державного інноваційного небанківського фінансово-кредитної установи «Фонд підтримки малого інноваційного бізнесу», для забезпечення фінансової підтримки інноваційних проєктів.
 - Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.11.2011 № 1042-р «Про утворення державного наукової установи «Державний інститут науково-технічної та інноваційної експертизи», Постанова Кабінету Міністрів України від 1.08.2012 № 701 «Про премію Кабінету Міністрів України за розробку і впровадження інноваційних технологій», що формують економічний механізм для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності. – Постанови Кабінету Міністрів України: від 12.03.2012 № 294 «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 роки», від 17.05.2012 № 397 «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня на 2012-2016 роки»;
 - Рішення економічної ради СНД «Про концепцію науково-інформаційного забезпечення програм і проєктів держави-учасників СНД в інноваційній сфері» від 13.03.2009, що формують і реалізують державні, галузеві, регіональні та місцеві інноваційні програми;
 - Постанова Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 № 573 «Про внесення змін до порядку державної реєстрації інноваційних проєктів і ведення Державного реєстру інноваційних проєктів», спрямоване на захист прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності [10].
- Відповідно до законодавства надання державної підтримки інвестиційно-інноваційних проєктів здійснюється на конкурсній основі. В експертну оцінку включені наступні критерії:
- відповідність пріоритетним напрямкам;
 - вкладення інвестицій в сферу виробництва з високим технологічним рівнем не нижче У-У1 технологічних укладів;
 - імпортозаміщення;
 - підвищення енергоефективності та ресурсозбереження;
 - зменшення викидів парникових газів і забруднення навколишнього середовища;

- високий ступінь готовності об'єктів інвестування;
- залучення переважно капіталу з бюджетних джерел;
- сприяння розвитку інших галузей вітчизняного виробництва;
- створення нових робочих місць.

Незважаючи на прийняті Закони, Постанови з регулювання інноваційної діяльності в Україні належного розвитку інноваційні стратегії на підприємствах не отримали.

Розвиток економіки на інноваційній основі вимагає значних фінансових вливань. Однак для проведення наукових досліджень, здійснення розробок і впровадження в умовах, що склалися у підприємств таких фінансових можливостей немає або їх недостатньо. Світовий досвід інноваційного розвитку довів ключову роль держави в фінансовому забезпеченні інноваційних процесів. У світовій практиці поряд з держрегулюванням, що охоплює різні податкові преференції, спрямовані на розвиток інноваційної діяльності, держави здійснюють значні фінансові вкладення в НДДКР.

Політика розвинених країн (досвід Німеччини, Великобританії, Японії та ін); в області науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок спрямована на розвиток:

- державного сприяння використання досягнень науки у виробництві;
- стимулювання технічного прогресу на промислових підприємствах
- підготовки висококваліфікованих науково-технічних фахівців шляхом підтримки наукових досліджень в університетах;
- державно-приватного партнерства.

Витрати на НДДКР від валового внутрішнього продукту в цих країнах складають в:

- Великобританії 1,6-1,8%;
- КНР – 1,7-2%
- Німеччини – 2,82-3%
- Кореї – 3,74-4,2%;
- США – 2,5-2,9%;
- Данії, Фінляндії, Швеції, Швейцарії – 3%;
- Фінляндія, Японія – 3,3-3,6%;
- Росія – 1,12-1,16%
- Литва – 0,6%-1,0
- Білорусія – 0,5-0,64%;
- Україна – 0,6-0,45%.

Лідерами за обсягами інвестицій в НДДКР є такі великі економічні держави як: США, КНР, Японія, Німеччина, Корея. Наприклад, середньорічний темп зростання витрат на НДДКР в КНР становить 18,3%, в ряді інших країн – 1,4%.

Необхідно відзначити, що в Україні спостерігається тенденція до зниження активності інноваційної діяльності, а розвиток національної економіки здійснюється за рахунок нарощування сировинного сегменту в ВВП. Це є наслідком недостатнього фінансування, як господарюючими суб'єктами, так і державою наукових досліджень прикладного характеру. Якщо в Україні на виконання наукових досліджень було витрачено в: 2010 р. – 0,99%, 2012 – 0,86, 2015 р. – 0,6-0,45% ВВП, що свідчить про зниження фінансування НДДКР. Для порівняння цей показник в Німеччині – 2,49% у 2010 р. і 2,82-3% – в 2015 р., тобто спостерігається темп зростання [6]. Дані свідчать про проблеми розвитку інноваційної діяльності в Україні. У підвищенні інноваційного потенціалу українських підприємств істотну роль може зіграти трансферт технологій.

Трансферт технологій – це поширення науково-технологічних знань прикладного характеру, пов'язаних з процесами розробки та методами виробництва інноваційних продуктів, що включає комерціалізацію дослідницьких розробок.

Вивченню розвитку і виникаючих проблем міжнародного трансферту технологій присвячені роботи вчених: В. Базилевича, Г. Блаїра, А. Гальчинського, Р. Міллера, Р. Фатхутдінова, С. Хаймером і ін. В роботах досліджені організаційні процеси, розроблено нормативно-правове забезпечення міжнародного трансферту технологій. Діяльність українських господарюючих суб'єктів у сфері трансферту технологій регулюється Законом України від 14.09.2006 р N 143-V «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферту технологій». Законом визначено правові, економічні, організаційні та фінансові засади регулювання діяльності у сфері трансферту технологій. Разом з тим залишився невирішеним і цілий ряд проблем в галузі використання трансферту технологій і можливості використання накопиченого досвіду розвинених країн по залученню міжнародного трансферту технологій.

В сучасних умовах обмін технологічно складної продукцією став основою міжнародної торгівлі. Розвиток суспільного виробництва, поряд зі збільшенням фінансування інноваційної діяльності розвинених країн, пов'язане з активним розвитком на світовому рівні міжнародного трансферту технологій. Обсяги експорту технологій на світовому ринку в період з 2000 по 2015 рр. становили близько 7% експорту послуг, а щорічний темп зростання має стійку тенденцію до збільшення на 2% [8].

Розвинені країни приділяють особливу увагу в своїй діяльності як розробкам інноваційних технологій і видів продукції, так і їх комерціалізації, що сприяє їх конкурентоспроможності [9-11]. Розміщення і

рейтинг країн в залежності від частки високотехнологічного експорту в структурі експорту представлено в табл. 1.

Спостерігається певна залежність рейтингу країн що займаються високотехнологічними розробками і їх трансфертом на міжнародних ринках. Країни, що забезпечують більше 20% високотехнологічного експорту в структурі експорту, знаходяться на більш високих щаблях рейтингу і навпаки. Україна в рейтингу, відповідно до «Глобальним інноваційним індексом», перемістилася з 71 місця в 2013 р. на 50 в 2017 р., тоді як в рейтингу конкурентоспроможності займає скромне 85 місце, а частка високотехнологічного експорту в структурі експорту складає всього 3.7%.

Таблиця 1. Розміщення країн в залежності від частки високотехнологічного експорту в структурі експорту та їх рейтинг відповідно до «Глобальним інноваційним індексом» і «Глобальної конкурентоспроможності»

Країна	Частка високо технологічного експорту в структурі експорту (%) [1]	Рейтинг «Глобальний інноваційний індекс» [2]			Рейтинг «Глобальної конкурентоспроможності» [3]		
		2013р.	2016р.	2017р.	2013р.-2014р.	2014р.-2015р.	2016р.-2017р.
Корея	32,2	18	11	11	25	26	26
США	31,8	5	4	4	5	3	3
Велико-британія	28,0	3	3	5	10	9	7
Фінляндія	25,2	6	5	8	3	4	10
Японія	22,5	22	16	14	9	6	8
Швейцарія	21,7	1	1	1	1	1	1
Росія	8,1	62	43	45	64	53	43
Литва	6,1	40	36	40	48	41	35
Україна	3,7	71	56	50	84	76	85
Білорусь	2,6	-	79	88	—	—	—

Джерело: складено авторами за матеріалами [1-3]

Аналіз передового досвіду розвинених країн в області розвитку інноваційних технологій і продукції дозволив виділити наступні види трансферту інноваційних стратегій:

- стратегія нарощування;
- стратегія запозичення;
- стратегія перенесення;

Проведені дослідження дали можливість виділити основні характеристики стратегій трансферту інноваційних технологій (табл. 2).

Економічно високорозвинені країни, що постійно входять в п'ятірку рейтингу з інновацій та конкурентоспроможності, такі як Великобританія, Німеччина, США, Франція, Швейцарія, дотримуються стратегії нарощування, яка передбачає використання власного науково-технічного потенціалу та постійного залучення зарубіжних вчених і фахівців для створення інноваційних видів продукції, високих технологій. Для вирішення поставлених цілей створюються умови, і забезпечується фінансування за рахунок створюваних венчурних фондів, державної фінансової підтримки і регулювання на законодавчому рівні. Стратегія нарощування дає однозначно високий результат тільки в умовах високого науково-технічного потенціалу та достатніх фінансових вкладень. Ця стратегія призводить до постійного підвищення науково-технічного потенціалу підприємств, країни [1-5].

Японія – інноваційно високорозвинена країна за рахунок політики залучення і використання зарубіжного науково-технічного потенціалу нововведень в власну економіку. Така політика – стратегії перенесення, яка передбачає придбання ліцензій на високоєфективні інноваційні технології виробництва, спрямована на підвищення якості, зниження трудомісткості, зниження енерго- і матеріалозатат за безпосередньої підтримки держави дозволила забезпечити технологічну незалежність, створити науково-технічний потенціал і в подальшому створити передову фундаментальну науково технічну базу, а в сучасних умовах експорт технологій цієї країни перевищує імпорту. Японія входить у першу десятку конкурентоспроможних країн і займає 14 місце в рейтингу інноваційності.

Такі країни як КНР, Південна Корея та інші країни Південно-Східної Азії, яким властива наявність відносно дешевої робочої сили і мають свій науково-технічний потенціал, дотримувалися стратегії запозичення, яка передбачає придбання ліцензій на виробництво високотехнологічних видів продукції розроблених в інноваційно розвинених країнах. Етапами реалізації цієї стратегії є формування власного інженерно-технічного забезпечення виробництва і укладання договорів по трансферту технологій. Сучасний економічний розвиток цих країн довів правильність обраної стратегії, а результатом є створення конкурентоспроможної продукції визнаної на світовому ринку і перехід економіки на власні науково-дослідні і дослідно-конструкторські розробки.

Досвід розвитку економік розвинених країн дозволяє зробити висновок про позитивні можливості застосування трансферту інноваційних стратегій. В умовах інфляційних процесів, недостатності

фінансового забезпечення науково-технічних розробок, що відбуваються в Україні, вважаємо за можливе застосування стратегії трансферу технологій – «перенесення нововведень». Перевага надається саме цієї стратегії, в зв'язку зі сформованими умовами і, необхідністю забезпечення підвищення якості продукції, зниження трудомісткості і підвищення продуктивності праці, зниження матеріалоємності та енергоємності продукції. Ця стратегія дозволить забезпечити випуск конкурентоспроможної продукції не тільки на внутрішньому ринку, але, і, в подальшому, на світовому ринках.

Таблиця 2. Характеристики стратегій трансферу інноваційних технологій

Вид стратегії Суть стратегії	Мета	Тактика	Етапи реалізації	Перспектива	Результат	Країни, які дотримуються стратегії
Нарощування Використання власного науково-технічного потенціалу, залучення зарубіжних вчених і фахівців	Створення нових видів продукції, високих технологій, що реалізуються в виробництві та соціальній сфері	Розробка інновацій, залучення вчених з-за кордону	1. Створити умови 2. Забезпечити фінансування	Нарощування науково-технічного потенціалу	Інтеграція фундаментальної та прикладної науки	Велико Британія, Німеччина США, Франція, Швейцарія
Запозичення Використання розробленої інноваційної продукції за кордоном. Передбачає наявність дешевої робочої сили і власний науково-технічний потенціал	Освоєння виробництва продукції, що вироблялася в більш інноваційно розвинених країнах,	Придбання ліцензій на виробництво високотехнологічної продукції	Формування власного інженерно-технічного забезпечення виробництва Укладання договорів по трансферу технологій	Розвиток науково-технічного потенціалу	Створення конкурентоздатної продукції визнаної на світовому ринку Перехід економіки на власні НДДКР	КНР, Південна Корея та інші країни Південно-Східної Азії.
Перенесення Використання зарубіжного науково-технічного потенціалу та перенесення нововведень в власну економіку	Виробництво і реалізація продукції за кордон	Придбання ліцензій на високоефективні технології	1. Підвищення якості; 2. зниження трудомісткості; 3. зниження витрат енергії, палива і сировини 4. Досягнення технологічної незалежності.	Створення власного науково-технічного потенціалу, самостійно проводити фундаментальні дослідження та розробки до реалізації їх результатів всередині країни і на світовому ринку	Експорт технологій перевищує імпорт. Володіє передовою фундаментальною науково-технічною базою	Японія

Джерело: власна розробка авторів

Форми і способи передачі трансферу технологій представлені в табл. 3.

Існують дві форми передачі трансферу технологій: не комерційні та комерційні. Комерційній формі передачі трансферу технологій передують не комерційна форма.

Некомерційна форма трансферу технологій спрямована на поширення та доведення інформації про науково-технічних та інших розробках за допомогою літературних джерел, оформлення патентів, проведення виставок, ярмарків, симпозіумів, конференцій, стажувань фахівців, уявлення фундаментальних науково-технічних розробок для пошуку замовників і впровадження технологій.

Комерціалізація трансферу технологій передбачає різні форми організації процесу:

- безпосередню передачу технології, яка включає в себе виконання НДДКР на замовлення, ліцензування, інжиніринг, закупівлю або лізинг машин і устаткування;
- спільну розробку і використання технології, що передбачає координацію, кооперування на договірній основі і спільне ведення НДДКР;
- промислове кооперування і спільне підприємництво в формі науково-технічного виробничого кооперування або спільного підприємства.

Способами передачі трансферу технологій можуть бути: патентна угода, ліцензійна угода, угода на інжиніринг, ноу-хау або франчайзинг.

Основними напрямками реалізації системи трансферу технологій повинно бути:

- вдосконалення нормативно-правової бази;

- формування системи відповідальності за прийняття рішень, що суперечать інтересам інноваційної діяльності;
- надання грантів на придбання передових технологій в Україні та за кордоном;
- створення офісів комерціалізації (технопарків та ін.) Для розвитку інфраструктури по комерціалізації і трансферту технологій;
- формування механізму стимулювання міжнародного співробітництва між українськими державними науково-дослідними організаціями і зарубіжними дослідницькими організаціями або приватними підприємствами в галузі досліджень і комерціалізації;
- створення інформаційної бази для забезпечення доступу до вітчизняних і зарубіжних передових технологій;
- підготовка кадрів у сфері інноваційного менеджменту;
- впровадження сучасних управлінських технологій;
- оновлення основних фондів на інноваційній основі.

Таблиця 3. Форми і способи передачі трансферту технологій

Форми трансферту технологій		Способи передачі трансферту технологій
Не комерційні	Комерційні	
1. Надання науково-технічної інформації: - оформлення і подача інформації в науково-технічні журнали і др.істочники - проведення виставок, ярмарків, конференцій, симпозіумів - стажування фахівців	1. Безпосередня передача технологій: - виконання НДДКР на замовлення - ліцензування - інжиніринг - закупівля машин і устаткування - лізинг машин і устаткування	1. Патентна угода 2. Ліцензійна угода 3. Ноу-хау 4. Угода на інжиніринг 5. Франчайзинг
2. Загальні фундаментальні науково-технічні розробки	2. Спільна розробка і використання технологій: - координація НДДКР - кооперування НДДКР на договірній основі - спільне ведення НДДКР	
	3. Промислове кооперування та спільне підприємництво: - у формі науково-технічного виробничого кооперування - у формі спільних підприємств	

Джерело: власна розробка авторів

Розробка запропонованих напрямків дозволить нівелювати негативні фактори, що забезпечить розвиток промислових підприємств на інноваційній основі.

В ході систематизації факторів, що впливають на розвиток інноваційного процесу, виділено такі групи:

- правове та законодавче забезпечення інноваційної діяльності;
- локалізація за географічним положенням;
- забезпечення трудовими, природними та іншими матеріальними ресурсами;
- науково-освітній забезпечення;
- ділова активність підприємств;
- фінансова забезпеченість;
- стимулювання;
- інформаційне забезпечення;
- правове регулювання трансферту технологій.

Виявлені позитивні і негативні фактори, що впливають на інноваційні процеси в Україні, відповідно до запропонованої їх систематизацією представлені в табл. 4.

Поряд з багатьма факторами, які впливають на інноваційний розвиток в Україні, особливу роль відіграє відсутність дієвого механізму в забезпеченні розвитку і залучення малого бізнесу до розвитку інноваційної діяльності та створення для цього позитивних умов. Так, спостерігаючи за процесами пов'язаними з розробкою і впровадженням інновацій для вирощування сільгосппродукції:

- виділені фактори, що характеризують теплиці (порівняльні характеристики геліотехнологічних теплиць (інноваційний продукт) і скляних (голландських) теплиць наведені в табл. 5);
- розроблений SWOT-аналіз (табл. 6);
- виявлені проблеми, з якими стикаються підприємці інноватори при реалізації своїх проектів.

Порівняння геліотехнологічних і скляних (голландських) теплиць однозначно дозволяє зробити висновок про переваги інноваційної технології вирощування сільгосппродукції за всіма виявленими факторами – енергозбереження, автоматизація процесів, врожайність, екологічність і т.д.

Таблиця 4. Фактори, що впливають на розвиток інноваційних процесів в Україні

Фактори, що діють на розвиток інноваційних процесів:	
1	2
Позитивний вплив	Негативний вплив
1. Наявність природних, трудових, матеріальних та інших ресурсів	1. Політико-економічна нестабільність
	2. Відсутність належної підтримки з боку держави
2. Вигідне географічне положення, територіальні можливості	3. Нестабільність банківської системи і фінансового ринку в цілому
3. Наявність законодавчого забезпечення	4. Знецінення національної валюти
4. Розвинена система науково-освітніх установ	5. Відсутність ефективної пільгової системи оподаткування суб'єктів господарювання
5. Високий рівень освіти	6. Відсутність дієвого механізму по зацікавленості малого бізнесу в залученні його до розвитку інноваційної діяльності
6. Венчурні і інші фонди з підтримки інноваційних продуктів	7. Не зацікавленість бізнесу у фінансуванні НДДКР
	8. Низька ділова активність виробничої діяльності в реальному секторі економіки
	9. Відсутність економічної свободи
	10. Неприятливі умови ведення бізнесу
	11. Відсутність довгострокових стратегій розвитку підприємств
	12. Проведення технічного переозброєння без урахування сучасних наукоємних технологій
	13. Низький рівень інформованості
7. Формування технопарків	14. Рівень доходів і відсутність мотивації працівників, що займаються розробкою і впровадженням інновацій
	15. Міграція професійно підготовлених кадрів
	16. Демографічні зміни у віковій структурі населення
	17. Бюрократизм
	18. Виникнення корупційних схем при трансферті технологій
	19. Низький рівень правового захисту трансферту технологій на міжнародному рівні
	20. Не дотримання законодавчих актів

Джерело: власна розробка авторів

Таблиця 5. Порівняльні характеристики геліотехнологічних і скляних (голландських) теплиць

№	Фактор	Характеристика фактора при вирощуванні сільгосппродукції в теплицях:	
		Геліотехнологічних	Скляних (голландських)
1	2	3	4
1	Види використовуваних природних ресурсів	Сонячна енергія	Газ
2	Необхідність додаткових комунікацій	ЛЕП (лінія електропередачі)	ЛЕП, газопровід
3	Підтримка температурного режиму	Твердопаливна опалювальна установка піролізного типу на пілетах	Газоопалення електроопалення
4	Терморегулювання: - влітку (до t 40) - осінь - зима - весна	Підтримується t = 20 (без додаткових витрат) Починаючи з t нижче 10 морозу - підтримується t = 20 за допомогою горючих відходів	Від t = + 12 - потрібно газоопалення або електроопалення
5	Освітлення	В 1,5-1,8 рази вище в порівнянні з природним освітленням. Використовується електроосвітлення, що стимулює утворення вітамінів і покращує смакові якості	Природне освітлення і електроосвітлення, але не дозволяє належною мірою знизити вегетаційний період у рослин.
6	Вартість 1 Гкал	Деревна палети - 150 грн. Вугілля - 230 грн. ККД - 87%	Газ - 650 грн. -? Електроенергія - 1364,5 грн
7	Питома вага витрат на енергоресурси в собівартості продукції	<30 %	> 70 %
8	Автоматизація технологічного процесу	Повна автоматизація за допомогою виконавчої і керуваної апаратури	-
9	Забезпечення поливу	- крапельне зрошення - гідропоніка	звичайна
10	Вирощування саджанців	Касетна технологія	-
11	Посадка	Посадочні машини	ручна

Продовження таблиці 5

1	2	3	4
12	Шкідники і інфекційні захворювання	Модульність конструкції перешкоджає міграції шкідників і проникненню інфекційних захворювань, що не вимагає значних витрат	Відсутня система захисту і вимагає додаткових витрат
13	Екологічність	Продукція екологічна, так як не вимагає використання пестицидів	Потрібно використання пестицидів для захисту рослин від шкідників і інфекційних захворювань
14	Сезонність	Протягу року	Протягу року
15	Можлива кількість збору врожаю	Більш 3 врожаїв на рік	2
16	Урожайність	Томати - 80 кг / м ² Огірки - 70 кг / м ² Лук - 10 кг / м ² Полуниця - 30 кг / м ² Гриби - 110 кг / м ²	Умань- в середньому 62 кг / м ² Київська обл.: Томати - 52,4 кг / м ² Огірки - 34,4 кг / м ²
17	Максимальна чисельність обслуговуючого персоналу на 1 га	До 10 осіб	> 10 осіб
18	Ремонт	Низькі експлуатаційні витрати	високі експлуатаційні витрати
19	Строк корисного використання	До 50 років	5-10 років
20	Захищеність і незалежність від зовнішніх кліматичних впливів	Повна захищеність	Потрібно формування лісопосадок

Джерело: власна розробка авторів

Таблиця 6. SWOT-аналіз при використанні підприємцями геліотехнологічних

SWOT-аналіз	
1	2
<p>СИЛА</p> <ol style="list-style-type: none"> Наявність патенту на корисну модель «тепло акумулює теплиця». Авторський нагляд і контроль над будівництвом і експлуатацією. Використання альтернативних видів енергії – геліотехнологій (сонячної енергії). Підтримка терморегіму - влітку (до +40) без додаткових витрат, взимку (при – 10 морозу) за допомогою відносно дешевих дерев'яних пелітів і вугілля. Значне зменшення витрат на енергоресурси. Повна автоматизація за допомогою виконавчої і керованої апаратури. Модульність конструкції перешкоджає міграції шкідників і проникненню інфекційних захворювань. Екологічність продукції – вирощування без пестицидів. Висвітлення в 1,5-1,8 рази вище в порівнянні з природним освітленням. Поліпшення смакових якостей продукції при використанні «електроосвітлення». Гарантія високої врожайності. Захищеність і незалежність від зовнішніх кліматичних впливів (наприклад: вітряних, що вимагає час і витрат на формування так званих лісопосадок), що знижує ризики від можливих природних катаклізмів і мінімізує витрати. Низькі експлуатаційні витрати. Практично не залежить від імпорту – основні видаткові матеріали – вітчизняних виробників. Наявність попиту на продукцію. 	<p>МОЖЛИВОСТІ</p> <ol style="list-style-type: none"> Розширення асортименту вирощування сільгосппродуктів в Україні (банани, лимони та ін). Зниження собівартості продукції (зміна питомої ваги енерговитрат в собівартості з 70% (у скляних теплицях) до 30% в геліотеплічному комплексі). Наповнення ринку вітчизняними екологічно чистими, свіжими сільгосппродуктами. Збереження вологи, забезпечення зв'язаним азотом, фосфором, CO₂ дозволить провести сертифікацію виробництва і працювати під власною торговою маркою «екологічно чистої продукції». Експортувати продукцію. Цілий виробляти широкий асортимент продукції. Збір врожаю – не менше 3-х урожаїв в рік. У порівнянні зі звичайними теплицями збір продукції може збільшитися, наприклад для: - томатів на 29% і до 52%; - огірків на 13% і до 100%. Вирощування грибів практично без витрат. Працювати з великими роздрібними мережами. Гнучке варіювання асортименту продукції в залежності від попиту і пори року. Мінімізувати персонал – до 10 осіб на обслуговування 1 га. теплиці. Мінімізувати ризик втрати врожаю, тому що вирощування продукції здійснюється в автономних модулях по 250 м² кожен, що дозволяє локалізувати загрози і ефективно з ними боротися. У екстрених випадках в умовах затяжного морозної період вирощувати ті види продукції, які не вимагають опалення, тобто зелень, цибулю, салат, які практично не імпортуються. Подача документів на оформлення і отримання сертифіката «екологічно чистої продукції». Можливість скорочення терміну окупності проекту, так як розрахунки проводилися за цінами без урахування екологічності продукції і наявності сертифіката. Значний строк корисного використання теплиці.

Продовження таблиці 6

1	2
СЛАБКОСТІ	ЗАГРОЗИ
1. Недостатність власних коштів. 2. Проект потребує інвестицій. 3. На даному етапі немає можливого узгодження з оптовими споживачами.	1. Політико-економічна нестабільність. 2. Зниження доходів і купівельної спроможності споживача можуть подовжити термін окупності проекту 3. Конкуренція з боку імпоротної тепличної продукції, але курс України на реструктуризацію імпорту – реалізація політики заміщення імпорту здатний.

Джерело: власна розробка авторів

Для забезпечення зацікавленості підприємців, займатися розробками і впровадженням інновацій на прикладі геліо технологічних теплиць дослідженнями, була доведена необхідність в реальній підтримці з боку держави. Яку підтримку очікують підприємці:

- а) по-перше, створення незалежного консультативного центру, завданнями якого мають бути;
- реальна допомога при оформленні проектів для патентування;
 - розгляд інноваційних проектів для виявлення їх перспективності;
 - проводити відбір проектів на конкурсній основі;
 - надання рекомендацій щодо реалізації проектів, що представляють інтерес;
 - надавати допомогу в пошуку інвесторів;
- б) по-друге, змін в законодавчій базі в сфері регулювання інноваційного процесу, що стосуються:
- надання пільгових кредитів;
 - строку дії кредитного договору – довгострокового (2-3 роки);
 - системи оподаткування – передбачити механізми пільгового оподаткування.

Висновки

Під час проведених досліджень:

- дано визначення «інноваційний потенціал» – це можливість впровадження інноваційної стратегії з певними фінансово-економічними можливостями підприємства, насиченістю ринку необхідного рівня ресурсів і забезпечення;
- наведені нормативно-правові акти, що регулюють інноваційну діяльність в Україні;
- виявлена тенденція до зниження активності інноваційної діяльності в Україні;
- розглянуто зарубіжний досвід підвищення інноваційності та конкурентоспроможності підприємств;
- певні позитивні і негативні фактори, що впливають на розвиток інноваційного процесу в Україні
- запропоновано напрями реалізації системи трансферу технологій для забезпечення інноваційних стратегій вітчизняних підприємств;
- на прикладі впровадження інновацій енергоощадних технологій виявлені проблеми, з якими стикаються підприємці інноватори при реалізації інноваційних проектів;
- запропоновані заходи з підтримки зацікавленості підприємців, займатися розробками і впровадженням інновацій.

Таким чином, виходячи з досвіду розвинених країн для економічного зростання потенціалу вітчизняних підприємств необхідно створення ефективної системи державної підтримки інноваційного розвитку заснованої на формування ефективної пільгової системи оподаткування суб'єктів господарювання, які займаються науково-дослідницькою діяльністю, спрямованою на створення і виробництво інноваційних продуктів.

Одним з ефективних способів розвитку інноваційних процесів в зарубіжній практиці належить трансферу інноваційних технологій. Однак в сучасних умовах розвитку економіки в Україні мають місце корупційні схеми, які не сприяють успіху в цьому напрямку. Для перешкоди корупційним схемам при трансферт технологій, які гальмують впровадження і просування інноваційних технологій, вважаємо за доцільне прийняття відповідних законів і створення «прозорої» законодавчої бази, що забезпечить правове регулювання трансферу технологій.

Виявлені проблеми при впровадженні інноваційних стратегій на українських підприємствах і запропоновані заходи дозволять забезпечити дієві результати по їх вирішенню та зможуть підвищити конкурентоспроможність продукції, підприємств, країни.

Abstract

Innovation is one of the most important tools contributing to the increase of competitiveness, economic growth of both industrial enterprises and the social and economic development of the state. However, the innovative activity of Ukrainian enterprises is characterized by a rather low innovative level of development. Therefore, the conducted research of the concept of innovative potential, the comparison of the regulation of innovation processes in Ukraine and the advanced countries, the systematization of factors affecting the development of innovative processes in Ukraine, consideration of transfer strategies for innovative technologies,

as well as problems associated with the introduction of innovations in practice in modern conditions to be relevant. To ensure the interest of entrepreneurs, to develop and implement innovations, real support from the state is needed:

1. Creation of an independent consulting centre, the tasks of which should be:
 - real help when preparing projects for patenting;
 - consideration of innovative projects to identify their prospects;
 - to conduct selection of projects on a competitive basis;
 - providing recommendations on the implementation of projects of interest;
 - assist in the search for investors;
2. Changes in the legislative framework for the regulation of the innovation process, concerning:
 - granting preferential credits;
 - crediting period – long-term (2-3 years);
 - taxation systems – provide mechanisms for preferential taxation.

In the course of the research:

- the definition of "innovation potential" is given – it is an opportunity to introduce an innovative strategy with certain financial and economic capabilities of the enterprise, the saturation of the market with the required level of resources and provision;
- normative and legal acts regulating innovative activity in Ukraine are given;
- the tendency to decrease in activity of innovative activity in Ukraine is revealed;
- the foreign experience of increasing the innovativeness and competitiveness of enterprises was reviewed;
- positive and negative factors influencing the development of the innovation process in Ukraine
- directions for the implementation of the technology transfer system for providing innovative strategies for domestic enterprises;
- on the example of introduction of innovations for growing agricultural products, the problems faced by innovative entrepreneurs in the implementation of innovation projects are identified;
- proposed measures to support the interest of entrepreneurs, engage in the development and implementation of innovations.

Identified problems in the implementation of innovative strategies in Ukrainian enterprises and the proposed activities will provide effective results to resolve them and will increase the competitiveness of products, enterprises, the country.

Список літератури:

1. Дослідження INSEAD: Глобальний індекс інновацій 2016-2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=4887>.
2. Рейтинг глобальної конкурентоспроможності 2016-2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gtmarket.ru/news/2016/09/28/7304>.
3. Індекс глобальної конкурентоспроможності – 2016-2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-finances.ru/indeks-globalnoy-konkurentosposobnosti-2017>.
4. Які обсяги інвестицій країн в НДДКР. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unescorg/>.
5. Рейтинг країн світу за рівнем витрат на НДДКР. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unescorg/>.
6. Головій В.М. Інноваційне підприємництво: сутність, потенціал / В.М. Головій // Вісник НТУ «ХПІ». – №58. – 2010.
7. Красноутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Н.В. Красноутська. – К.: КНЕУ, 2003 – 504 с.
8. Saadzhan V.A. Depreciation policy of the enterprises: accounting of factors in case of the method choice (Амортизаційна політика підприємства: облік факторів при виборі методу, англ.). Одеса, ОНПУ, Економіка:реалії часу №4(26), 2016. – С. 69-76.
9. Степаненко Д.М. Методи реалізації державної інноваційної політики в зарубіжній практиці / Д.М. Степаненко // Вестник ДГТУ – 2005. – Т. 5. – № 2 (24). – С. 238-245.
10. Організація і ефективність технологічного трансферу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bargu.by/3290-organizaciya-i-effektivnost-tehnologicheskogo-transfera.html>.
11. Плахотнік О.О. Міжнародний трансфер технологій в економічному розвитку України / О.О. Плахотнік // 2016. – № 2. – С.28-33. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.business-inform.net.
12. Kovtunenکو K.V. Innovative process stages as basis of an industrial enterprise's innovative activity / K.V. Kovtunenکو // 2013. – № 2(41). – 331-335. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Popu_2013_2_61.pdf

References:

1. Research INSEAD: The Global Innovation and Innovation Index 2016-2017. Retrieved from <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=4887> [in Ukrainian].
2. Rating of global competitiveness, 2016-2017. Retrieved from <http://gtmarket.ru/news/2016/09/28/7304> [in Ukrainian].
3. The index of global competitiveness – 2016-2017. Retrieved from <http://global-finances.ru/indeks-globalnoy-konkurentosposobnosti-2017> [in Ukrainian].
4. What is the volume of investment in R & D. Retrieved from <http://www.unescorg/> [in Ukrainian].
5. World ranking of countries at the level of R & D expenditures. Retrieved from <http://www.unescorg/> [in Ukrainian].
6. Golovy, V.M. (2010). Innovative entrepreneurship: essence, potential. Bulletin of the NTU:HPI [in Ukrainian].
7. Krasnokutskaya, N.V. (2003) Innovation Management. K:KNEU [in Ukrainian].
8. Saadzhan, V.A. (2016). Amortization policy of the enterprise: consideration of factors when choosing a method. Odesa: ONPU, Economy: realy hour [in English].
9. Stepanenko, D.M. (2005). Methods of implementing state innovation policy in foreign. Bulletin of the DGTU:Don [in Russian].
10. Organizational and technology transfer efficiency. Retrieved from <http://bargu.by/3290-organizaciya-i-effektivnost-tehnologicheskogo-transfera.html> [in Ukrainian].
11. Plahotnik, O.O. The international transfer of technologies to the economical development of Ukraine. Retrieved from www.business-inform.net [in Ukrainian].
12. Kovtunencko, K.V. (2013). Innovative process stages as basis of an industrial enterprise's innovative activity. 2(41). 331-335. Retrieved from http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21D BN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Popu_2013_2_61.pdf [in English].

Посилання на статтю:

Філіппова С. В. Інноваційні стратегії та інноваційні технології / С. В. Філіппова, В. А. Сааджан, В. Ю. Васильєва // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2018. – № 1 (3). – С. 49-61. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/ejopu/2018/No1/49.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.2594771.

Reference a Journal Article:

Filyppova S. V. Innovative strategies and innovative technologies / S. V. Filyppova, V. A. Saadzhan, V. Yu. Vasilieva // Economic Economic journal Odessa polytechnic university. – 2018. – № 1 (3). – С. 49-61. – Retrieved from <http://economics.opu.ua/ejopu/2018/No1/49.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.2594771.

